

Den röda sidan.

Den röda sidan är den rätta, bröder. Den vänstra sidan, det är hjärtats sida. Där lifvet hamnar, och där blodet glöder. Där hoppet bor och tviflen bittrast sväda. Ty när du väljer, gack åt vänster till. Blott den vill rätt, som vill hvad lifvet vill.

Den röda sidan är den trygga, bröder. Den vänstra sidan är det sannas sida. När hjärtans klokskap kallar norr för söder. Och vet sin nålsudd rundt kompassen sväda. Ty när du väljer, gack åt vänster till. Blott den gör rätt, som gör hvad lifvet vill.

Den röda sidan är den ädla, bröder. Ty den är deras som för andra lida. Som bära järnbörd, och som gå på glöder. Att vrånge domarnas svärd ur handen sväda.

Den röda vägen är de svagas stråt. Och därför följas de och ädeln åt.

Ab, när jag ser på orätt sida, bröder. Förstärkt är lärdoms födda vapensvänner.

Det blöder i mitt bröst för er, det blöder. På hjärtats sida som för döda vänner.

Jag ser det och eder skygga blick. Det är som döden gett er en nick.

Men när jag ser på orätt sida, bröder. I skam och feghet dröjande, de unga. Då vill jag sörja lifvet, hvi det föder. Döda dömda frön, då vill mitt v. jag sörja.

O, möder jord, stäng dina spenar till. När ej den unge vill hvad lifvet vill!

Men stå vi på den röda sidan, bröder. Så lät oss veta, att det är den röda. Kompassen pekar rätt på norr och söder.

Men vårt är rodet, vår seglatsens möda. Hvar dag nytt mål, nu kurs för vår galej!

Och vakna vi, kompassen söver ej. G. G. Ossian-Nilsson.

Krigsfångarnas samhälle i Döberitz.

Av docenten Gunnar Nyström.

Genom vänlig bemiddling af en landsman, löjtnant L., som besökte Berlin samtidigt med mig och hade någon rekommendation till utrikesministeriet, hade jag fått tillstånd att jämte L. och några journalister, en amerikan, en spanjor och en grek, göra ett besök i det stora fängelset i Döberitz, cirka 2 mil väster om Berlin.

I två gråa krigsautomobiler lämna vi utrikesministeriets palats vid Wilhelmstrasse med en ung professor H. vid landbruksskoleman, som varit anställd som expert vid besöksinspektorn i Köpenhamn och Petersburg, som ledare. Färdan går genom Tiergarten och Charlottenburg, öfver Havel och vidare på den praktiska, breda och smörta Döberitzer Heerenstrasse mellan tallparken och fält. Där borta till höger skymtar det nyanlagda stadion. Det var ju här vi skulle mötas nästa år under festligt svärande flaggor, klingande musik och fanfarrer, mötas till en ny fredlig täflingskamp mellan jordens alla folk och värmas af våra blåglåa gossars segrar, såsom vid våra egna oförgätliga Olympiska spel. Hur underligt främmande är inte nu den tanken! Hur länge skall det dröja innan Stadion där borta, nu ödsligt och dystert i det gråtande regnuskuddet, får genlida af applåder för vid engelska fotbollsspelares och löparens olympiska triumfer?

Nu suser vi genom en allé ut öfver det stora öfningsfältet vid Döberitz. Här marschera trupper under utbildning, soldater ligga på magen och skjuta till måls, en trupp trumslagar öfver att dänga sina pinnar i takt mot trumskinnen, och här rullar just ett kulsprutebatteri i genom lågrets portar efter slutad öfning. Öfverallt kraftiga unga rekryter!

Men där borta på vägen synes ett underligt följte af gråa gestalter, som vi i nästa ögonblick hinna upp. Det är en afdelning engelska och ryska fångar, som i sina smutsgråa uniformer under bevakning af några landstörmsmän draga och skjuta en stor vagn, lastad med trädstammar och grenar, genom landsvägens lervallning. Det småregnar alltså, och hela den långsamma processionen ter sig öändligt dyster.

Efter en del förfrågningar och för mallter får vi köra upp till fängelse. Detta består af en medeltal järngrädd på öfningsfältet inlagd rymlig plats med en massa nyuppförda bakker. Mellan 8- och 9,000 fångar finnas här för närvarande, alla (utom ett fåtal civilfångar från Polen, som boro gula armbändlar) klädda i sina egna i olika nyanser af smutsgråa skiftande uniformer med eller utan kappor. De flesta äro ryssar, tillfångagagna under det första stora slaget vid Masuriska sjöarna, därnäst engelsmän, tagna i Belgien, en stor del vid Antwerpen, omkring 2 a 300 fransmän och några få belgier. Vår färdledare, som genom 5-årig vistelse i Ryssland behållande dess språk, frågade några ryssar om de närmare omständigheterna vid tillfångatagandet, men fick till svar att de öfver huf-

vad taget ej märkt när de blefvo tillfångagagna! De visste inte annat än att de fortsatte att marschera och där efter vid något tillfälle flingo ordet att aflämnas sina gevar! Det ger verkligen en bild af det moderna kriget.

Vi fördes omkring af en flotta officer utom aktiv tjänst, som hade befäl öfver en del af läret, för öfrigt en ovanligt sympatisk man, som bemötte fångarna med stor vänlighet i särskilda baracker hade inrättats enka verkstäder af olika slag. Här sutto ryssar och lappade alla trasiga skor, och i en annan verkstad förfärdigades alla för fångvärdens erforderliga möbler, skåp, bord, bänkar, stolar, lädor för expeditionens kortstycken o. s. v. För sitt arbete få fångarna 15 pennige om dagen. I ett annat rum var en liten ateljé för "konstnärerna". Här målades skyltar och utfördes förstoringar af fotografier. En engelsk konstnär af fint utseende, tillhörande Royal Navy Division, höll just på med några akvareller, och jag fick köpa en riktigt rätt liten tavla som minne af detta intressanta besök. De engelska flottaofficerna hade godt anseende, men territorialtrupperna flingo sämre betyg. De voro enlignt vår ciceron i stort sett de sämsta karaktärerna bland fångarna: pretentier, sturska och lata, många (hufvudsakligen) och rätt rikligt klödder i alla afseenden. Ryssarna voro smutsiga och lusiga och öfhyllade på alla sätt från civilisationspunkt, men i gengäld voro de i högsta grad arbetstilliga. De knogade med förtjusning till morgon till kväll och voro blott angelägna att få mera arbete.

Till en början fick hvarje nation ha för sig, men då engelsmännen visade sig alltför "styva i korken", utfärdades en befallning, att de skulle logera tillsammans med ryssarna "för att bättre lära känna sina vapenbröder". Nu såg man dem också om hvarandra, alla af god kroppsväxt, men engelsmännen i snyggare uniformer, rakare och mera själftvettiga i utseendet, ryssarna af ett påfallande godmodigt och "snällt" utseende. Men engelsmännen sades förakta och afsky sina ryska bröder. Och då man såg engelsmännen stå i badstugan och raka sig och göra sig fina och tänkte på att de om en stund skulle ha nattkvarter bredvid tofva och smutsiga bönder från taarns land, så kunde man ju förstå något af dessa känslor. I en särskild barack bodde fransmännen. När vi kommo in, sträckte de sig till att säga att de stöckars rökbyxor: "anständige Leute" med hyfsadt uppförande, pålitliga och villiga. Samma goda ödmöde om de franska fångarna hörde jag senare i Montmédy, där en större kontingent arbetar. Öfverallt talar man för öfrigt om fransmännen med en omisskännlig underton af medkänsla.

De fångar jag fick tillfälle att tala med ansågo maten tillräcklig och af dålig kvalitet. Dess mängd och hvar mansättning var emellertid fastställd efter fysiologiska grunder och hödd befarna vid afsmakning i naturliga diät. Fångarna utseende nu efter 5-6 månaders inrening vittnade ej heller om undernäring. På morgonen flingo de något slags krypsoppa och till middag en kraftig rätt, bestående af sammankokad potatis, grynsallad och kött, allt af prima varor att döma af förädd som vi besökte. Men det är ju möjligt att för ryssarna, som lära vara vana vid skrymmande föda, kvantiteten var tillräcklig; och att fransmännen med vemod tänkte på sitt läckra hvita hvetebrod, då det mörka, grofva fångbrodet utdelades, det förtänker man, dem ej. Men man kan ju ej håller begära att tyskarna skola lämna sina fångar dyrbare kost än hvad som är nödvändigt för bibehållande af holl och krafter. Det är ju ingen småsak att mätta 800,000 unga munnar, då man själf får göra inköpning på maten.

För öfrigt hade de flesta tillfälle att skaffa sig extra kost. De kunna förtäna litet genom arbete eller få mottaga penningförsändelser hemifrån, och inom själva fångstaden ha de tillfälle att köpa matvaror, liksom också tobak och allehanda småsaker. Det finns nämligen här två handelsbodar, som förestås af tyskar med biträde af fångar. I en af dessa "kantiner" tjänstgjorde som handelsbiträde en ung piggs frans student.

Äf hemifrån mottagna pengar får hvarje fånge endast disponera 20 mark af gången (pr vecka). Öfver skjutande medel insättas för hans räkning på bank i Berlin, och han får sedan "draga" af sitt konto så länge det räcker. Ett särskild litet bankkontor inom läget ombesörjer penningförvaltningen af fångarna.

Posten förmedlas af ett särskildt postkontor, utrustat med kortkatalog öfver fångarna. Här antecknades alla förflyttningar, t. ex. till andra fångläger eller orter, till fångarna sändes till jordbrukarbete, så att breven omedelbart skulle kunna returneras till adressaten. En särskild censurafdelning hade ett bråkande arbete med granskning af alla in- och utgående försändelser.

Massor af bref hade inströmmat till Döberitz med adress till fångar som aldrig funnits där. Hur mångt dylikt har ej kommit från en stackars förkrossad man, som fått meddelande att hennes älskade gosse efter en drabbning blifvit borta, utan att man kunnat få visshet om hans öde! En dag får hon se i tidningar att tyskarna upprättat ett fångläger i Döberitz vid Berlin. Kanse ändå inte allt hopp är ute? Och med händer skälvande af ångest och svar skrifter hon ett

bref och adresserar det till Döberitz. Ingen med det angifna namnet har funnits där. Men brefvet förkommer ej, det sändes in till Berlin, där en särskild af krigsministeriet upprättad byrå har förteckning på alla fångars namn och vistelseort. Och så kanske den förlorade återfinnes.

Det visade sig snart att många af fångarna ej kunde skriva sina adresser tillräckligt tydligt, och sannolikt har ett ej fånga antal väntade bref på den grund uteblifvit. Därför tillhandahålls nu brefkort på hvilka fånglägrets adress finns tryckt med stor stil. Ett dylikt brefkort med påskrift "My address is: Gefangenen-Lager Döberitz, Deutschland, afsände jag under besöket till de mina hemma i Sverige, men ansåg rådlöst skriva till att jag vistades här som gäst.

Då vi passerade en stor rymlig tillbarack, hördes därinne några egendomliga ljud. Längst framme i halfdunklet i det för öfrigt alldeles tomta rummet stod en liten grupp fransmän i krets kring en af kamraterna. Denna läste en massa och de öfriga instämde då och då med hastigt, entonigt mumlande. Man unnade dem gärna att finna någon tröst i sin sorgliga tillvaro.

Läkarevården bestrides af 2 unga engelska läkare, som tagits till fånga i Belgien jämte en talrik skara landsmän och tillsvärade kvarstanna för att sköta om dem. De föreföllo icke vidskrädda af sin situation. Vår följare glada af sin belägenhet. Vår följare glada af sin belägenhet. Vår följare glada af sin belägenhet.

De tre af barackerna gaf ej något glädjande intryck. Sängplatserna utplacerade utan strängare varelse sig liksom en annan renhet direkt på golvet tillsammans med klädbyten, trasor, kläckburkar och annat. Luftten var delvis rätt tillfredsställande, men i smittiga baracker var "kamrader" mycket stark. Mellan barackerna var marken upptrampad till lervallning, som man dock notortfört kunde observera med galoscher.

Trots den goda behandling som af allt att döma, kom fångarna till del, fick man af hela läget med dess tusentals smutsgråa invånare ett bekämligt intryck. Det måste vara outhärligt att på detta sätt vara instängd på en liten trång plats, dött till sysselsättning eller enformigt arbete och utan att se något slutt på det hela. Ett litet antal ryssar lyckades för en tid sedan rymma, men sedan de irrut omkring i skogarna några dagar, kommo de tillbaka och hödd de till insläppta igen. Rymningsförsöken ha nog föga utsikt att lyckas i ett så väl disciplinerat land som Tyskland.

"Yankees".

Amerikahistoria af Sigge Strömberg.

— Ja, sade New Yorkaren. Vi ha verkligen rätt höga hus här och hvar mansättning var emellertid fastställd efter fysiologiska grunder och hödd befarna vid afsmakning i naturliga diät. Fångarna utseende nu efter 5-6 månaders inrening vittnade ej heller om undernäring. På morgonen flingo de något slags krypsoppa och till middag en kraftig rätt, bestående af sammankokad potatis, grynsallad och kött, allt af prima varor att döma af förädd som vi besökte. Men det är ju möjligt att för ryssarna, som lära vara vana vid skrymmande föda, kvantiteten var tillräcklig; och att fransmännen med vemod tänkte på sitt läckra hvita hvetebrod, då det mörka, grofva fångbrodet utdelades, det förtänker man, dem ej. Men man kan ju ej håller begära att tyskarna skola lämna sina fångar dyrbare kost än hvad som är nödvändigt för bibehållande af holl och krafter. Det är ju ingen småsak att mätta 800,000 unga munnar, då man själf får göra inköpning på maten.

För öfrigt hade de flesta tillfälle att skaffa sig extra kost. De kunna förtäna litet genom arbete eller få mottaga penningförsändelser hemifrån, och inom själva fångstaden ha de tillfälle att köpa matvaror, liksom också tobak och allehanda småsaker. Det finns nämligen här två handelsbodar, som förestås af tyskar med biträde af fångar. I en af dessa "kantiner" tjänstgjorde som handelsbiträde en ung piggs frans student.

Äf hemifrån mottagna pengar får hvarje fånge endast disponera 20 mark af gången (pr vecka). Öfver skjutande medel insättas för hans räkning på bank i Berlin, och han får sedan "draga" af sitt konto så länge det räcker. Ett särskild litet bankkontor inom läget ombesörjer penningförvaltningen af fångarna.

Posten förmedlas af ett särskildt postkontor, utrustat med kortkatalog öfver fångarna. Här antecknades alla förflyttningar, t. ex. till andra fångläger eller orter, till fångarna sändes till jordbrukarbete, så att breven omedelbart skulle kunna returneras till adressaten. En särskild censurafdelning hade ett bråkande arbete med granskning af alla in- och utgående försändelser.

Massor af bref hade inströmmat till Döberitz med adress till fångar som aldrig funnits där. Hur mångt dylikt har ej kommit från en stackars förkrossad man, som fått meddelande att hennes älskade gosse efter en drabbning blifvit borta, utan att man kunnat få visshet om hans öde! En dag får hon se i tidningar att tyskarna upprättat ett fångläger i Döberitz vid Berlin. Kanse ändå inte allt hopp är ute? Och med händer skälvande af ångest och svar skrifter hon ett

Från nykterhetsfältet.

(Dessa uttåg redigerade af G. L. Holmgren, 418 Skidlar st., Winnipeg och alla för saken intresserade torde hänvända sig till honom.)

HVAD JAPANEN INTE KUNDE BEGRIPA.

En hög japansk officer besökte för en tid sedan New York. En af stadens ämbetsmän, som förut uppehållit sig i Japan, åtog sig att vara värdare åt japanen.

De begäro sig ut i folkvimlet. — Ar det fråga om en arrestering? sporde japanen, då han såg en uniformerad polisman stanna en mjölkvagn.

— Ja, på sätt och vis, gaf hans ledare till svar; det är stadens mjölkkontrollör och det är hans skyldighet att se till, att ingen underhållig mjölk föres i marknaden. Ar mjölken felfri eller?

— Att den inte är blandad med krita och vatten. — Händer det att folk blir förgiftade af förfälskad mjölk?

— Nej, inte precis det, men den blir ju alltid sämre.

— Blir någon sjuk af att dricka mjölk, som är utsädd med vatten.

— Naturligtvis inte, men när en person köper mjölk, så vill han inte gärna ha vatten.

karen, och eftersom han kom först, får man antaga att han också hade en mycket stor hastighet. Egendomen till att han gjorde att ta tiden. Det skulle en verkligt kallblodig karl, en karl från någon världstad på ostkusten till exempel, alldeles säkert ha gjort. Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Det hade varit värdelöst för tjänstskapen att ha reda på hur lång tid en person behöfvor för att komma ned rakaste vägen från ett femtonninghus. Jag för min del tror, att människans hastighet i det alla närmaste skulle kunna jämföras med något af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens. Alla nykomna fångar ha af — lössens.

Strax efteråt passerade de båda en af stadens restauranger, från hvilken en man nyligen hade blifvit utkastad. Han låg som en död i rännstenen.

— Hvad fattas honom? frågade japanen.

— Han är berusad af "boose", svarade amerikanaren med en föraktfull blick på mannen i rännstenen.

— "Boose", hvad är det?

— Det är ett namn på dålig sprit eller whisky.

— Fanns det också god whisky?

— Ja, det finnes nog, men en del kallarmästare säljer en usel smörja, därför att de förtjåna mest på den.

— Ar den drycken skadlig för hälsan?

— Ja, den är ofta ett dödligt gift.

— Har restauratören rätt att sälja whisky?

— Ja, naturligtvis, eljes kunde han ju inte drifva sin rörelse.

— Men kontrolleras då inte whisky på samma sätt som mjölk?

— Nej, visst inte.

— Och ändå är den giftig, men utspädd mjölk inte hälsofarlig?

Amerikanaren teg. De gingo vidare och kommo till ett torg. Här hade japanen märkt till några inspektörer, som voro fullt sysselsatta med att undersöka kött, fisk och andra matvaror. Då utbrast den gule mannen:

Jag begriper sannligen inte ert land. Ni ha kontrollörer för mjölk, fisk, kött och allt möjligt, men ni låter folk sälja ett förfälskad gift så mycket som helst. Jag förstår eders sanneligen inte.

NAGRA REFLEXIONER.

Ar sociala missförhållanden, som underminera vårt nuvarande samhälle, är bevisligen Alkoholbruket det djupast gående och skärast rotade i folks vane- och stats ekonomiska bygnad.

Rusdryckshandteringsmångahanda verkningar på samhället kräfvat, att de, som åtagit sig dess bekämpande, hafva tillbuds alla de varierade vapen som kräfvats för att effektivt kunna afhugga samtidigt alla odjur, hundrade hufvuden. Vi måste bekämpa dem som hafva ekonomiskt intresse af rusdryckshandteringen, dem som af den förvidden "frihets"-känslan hålla fast vid rusdrycksbuket, de fysiska vrak som blifvit dess offer, de familjemissförhållanden som äro en direkt följd af eländet samt rusdrycksbuket arfiliga följder. Här fördas således legialativa, oratoriska, medicinska och sociologiska krafter som måste mobiliseras i nykterhetskampen led i arbetet mot vinningslystnad, väckande af folks ansvarskänsla mildrande och förbyggande rusdryckshandterings många ödesdigra följder.

Det egentliga utrottningsarbetet vidtager först då det är fråga om att ur samhällets ekonomiska bygnad afhugga själva handelen i ett demokratiskt land kan detta försigga endast genom progressiv lagstiftning och blif således samhällets politiska lif vårt mest krävande arbetsfält. Nykterhetskamparna i olika länder hafva tilltrillit olika utvägar att eröfra sig den politiska makten. Så till exempel finnes i Förenta Staterna ett s. k. "Prohibition Party" som själfständigt banar sig väg mot administrativ makt med förbudet som hufvudfrågan. Detta parti har dock aldrig vunnit någon större tillslutning. I de flesta länder har ett af de existerande frivilliga partierna förmått att upptaga progressiv nykterhetsreform och lagstiftning i sitt program. I Sverige är f. n. socialdemokratiska partiet det starkaste nykterhetspartiet i riksdagen.

Det kraftiga motstånd som helt naturligt gjorts från ekonomiskt intresserad håll mot alla nykterhetsreformer, harvafgjort det nödvändigt att på mycket försiktligt tillväg. Man har börjat med småre inskränkningar som så småningom utvidgats till dess,

då den allmänna opinionen ansetts mogen, kraf gjorts på verkliga förbud, antingen inskränkta till lokala områden, som kommuner, eller omfattande hela provinser, stater och länder.

Som sanna nykterhetsreformer kunna anses endast sådana, som definitivt närma oss mot målet — ett samhälle fritt från rusdryckernas inflytande. Halfmässyres, som inskränkningar af rättigheter, höjning af skatt, kontroll af försäljning till individer o. d. äro icke nykterhetsreformer utan blott och bart bluffar och tidsutsträckningar. När så folket gjort kraf på förbud har i första hand lokalt veto eller "Local Option" föreslagits som en nödvändig åtgärd. Det syntes ju ganska rättvist att låta hvarje kommun själf afgöra frågan om den ville låta rusdryckshandeln flödera där eller inte. Local Option har också på grund af detta sken fått en vidsträckt utbredning. I synnerhet i Canada och Förenta Staterna. Det verkliga resultatet af L. O. har emellertid visat sig vara detta: Genom L. O. har rusdrycksindustrin fått kvarstanna i provinser eller staten och opererat i de samhällen, synnerhet större städer, hvars röster den ännu kunnat kontrollera, samt även förtäta med sin handel inom förbudsområdena genom att leverera spritstosa till där boende individer, som icke kunnat undgåva den Däremot, om totalt rusdrycksförbud införts har industrien helt utrotats utur området och således afven förlorat kundretsen i väntligt stannade kommuner. Läger man därtill det skadliga inflytande en känsla af lagens dubbelhet måste hafva å befolkningen, kan tryckt sägas, att lokal veto är alldeles förkastligt som mål för nykterhetsfolket sträfvan. Det måste afslöjas som "smarta" politikens försök att undandraga sig det ansvar, ett totalt rusdrycksförbud medför å den lagstiftande församlingen. Ty en förbudsåtgärd är en af den lagstiftande församlingen gifven garanti för en af folket uppnådd slut-sats att rusdryckshandeln är samhällsfrämjande, orätt, omoralisk, och den lagstiftande församlingen i stället stiftat en Local Option-lag, har den undandragit sig ansvaret för den

Local Option är från moralisk synpunkt sett förkastligt, enär den förutsätter att ett kommunalsamhälle kan förbjuda och ett annat tillåta, med samma rätt, en handel som hvarje man och kvinna måste erkänna är ett förbud för samhället och ofta direkt föroresakar de brott, stöld, mord, m. m., som allmänt anses som omoraliska och samhällsfientliga och öfver hvilka, som en följd daf, lokala myndigheter icke hafva den minsta bestämmanderätt.

Vår plikt som nykterhetskampare är således klar. Totalt förbud måste alltid vara vår lösning och målet för alla våra sträfvanen, när det gäller frågan om rusdryckshandeln. Målet är dock icke vunnit då den sista spritstosflaskan förpassats in i apotekets giffskåp. Nej, målet för vår verksamhet i människlighetens tjänst är ett folk fritt från alla besittelser af rusdryckspesten, ett folk där inga oöförliga alkoholister och beklagansvärda offer för alkoholisens arfiliga inflytande finnas.

Manitoba har lokalt veto. Vid lagstiftarens senaste sammankommet gjordes ansatser att få detta ändrat till lokalt förbud. Detta lyckades icke emedan det icke passade vissa herrar politici in. Lokalt veto framhölls som det enda saliggörande medlet för rusdrycksförbud. Hvilken advokater! Här hade myndigheterna tillfälle att på folket uttrycka begäran inför rusdrycksförbud, men detta nekades emedan den redan i kraft varande Local Option-lagen skulle snabbare och sikrare leda mot förbudet! Den regering som då satte "p" för nykterhetsvännernas sträfvanen har emellertid nu fallit af sin egen tyngd och det återstår nu att se, om den nya regeringen kommer att infria sina loften vis-a-vis rusdrycksförbud. I fall referendum kommer att hållas, föred